

Regler om straksbetalinger med sikkert oppgjør

Fastsatt av Bits AS 28.11.2019. Ikrafttredelse 06.01.2020

1 Reglens omfang og virkeområde

Reglene gjelder for kreditoverføringer i norske kroner der Betalingsmottakers bank, etter aksept fra Betalers bank på grunnlag av finansielle meldinger behandlet i NICS Real, er forpliktet til umiddelbart å øke disponibel saldo på Betalingsmottakers konto.

I det følgende benevnes slike kreditoverføringer «Straksbetalinger».

Reglene kommer til anvendelse på banker som er tilknyttet Bits AS (heretter benevnt Bits) gjennom medlemskap i Finans Norge Servicekontor. Øvrige norske eller utenlandske banker kan med Bits' samtykke slutte seg til reglene.

Reglene kommer til anvendelse når både Betalers bank og Betalingsmottakers bank deltar i NICS Real. Dersom Betalers bank er deltager i NICS Real, men Betalingsmottakers bank ikke deltar i NICS Real, skal Betalers banks generering av kreditoverføring som forplikter Betalingsmottakers bank til umiddelbart å øke disponibel saldo på mottakers konto, behandles etter «Regler om straksbetalinger» sist endret av Bits 19.12.2017 (Straks 1).

Benytter banken en medhjelper til utførelsen av sine plikter i henhold til dette regelverket, er banken ansvarlig for at reglene følges.

Disse reglene gjelder mellom banker og kan ikke påberopes av bankens medhjelper, kunder eller kundens medhjelper.

2 Utfyllende regler og standardisering

Bits skal fastsette standarder og sikkerhetskrav for Straksbetalinger. Bits skal videre fastsette operasjonelle krav til banker og driftssted for felles operasjonell virksomhet for å sikre nødvendig samordning og tilstrekkelig grunnlag for banker til å etablere gode og forutsigbare tjenester til sine kunder basert på disse regler. Operasjonelle krav som fastsettes av Bits kan også omfatte krav til bankenes responstider på meldinger fra StraksFOI, evt. NICS Real.

Bits kan også fastsette minimumskrav til informasjon som banken skal formidle til kunder i forbindelse med Straksbetalinger.

Bits kan gi utfyllende regler som skal gjelde ved Straksbetalinger.

3 Definisjoner

I disse reglene betyr

Betaler	Kunde som disponerer kundekonto som debiteres eller kunde som innleverer kontanter for umiddelbar kreditering av kundekonto
Betalers bank	Den bank hvor Betalers konto belastes eller Betaler innleverer beløp i kontanter for overføring som Straksbetaling til betalingsmottakers konto
Betalingsmottaker	Kunde som disponerer kredit konto
Betalingsmottakers bank	Den bank som på grunnlag av mottatt melding om Straksbetaling, øker disponibelt beløp og krediterer beløpet på Betalingsmottakers konto
Oppdrag om Straksbetaling	Betalers oppdrag (uavhengig av medium) til Betalers bank om å gjennomføre en Straksbetaling
Straksbetaling	En interbanktransaksjon, med tilhørende meldinger som genereres av Betalers bank på grunnlag av Betalers oppdrag om Straksbetaling, eller av Betalers bank av eget tiltak, der: <ul style="list-style-type: none"> • gjennomføring av interbanktransaksjonen skjer umiddelbart, • interbanktransaksjonen behandles via NICS Real, • Betalers bank har tilstrekkelig likviditet for å sikre oppgjøret for interbanktransaksjonen, og • Betalingsmottakers bank umiddelbart gjør transaksjonsbeløpet disponibelt for Betalingsmottaker på Betalingsmottakers konto og informasjon om betalingen tilgjengelig for betalingsmottaker
NICS Real	Eget behandlingsløp i NICS som bl.a. sørger for at Straksbetalinger bare gjennomføres om Betalers bank har avsatt tilstrekkelig særskilt likviditet
StraksFOI	Felles operasjonell infrastruktur som på vegne av Betalers bank sørger for meldingsutveksling med NICS Real og Betalingsmottakers bank

4 Forhold til andre regelverk og avtaler

Disse reglene suppleres av bestemmelser i "[Alminnelig regelverk om ansvarsregulering mellom banker ved betalingsformidling](#)" og "[Alminnelig regelverk om interbanktransaksjoner ved innenlands betalingsformidling](#)".

Ved eventuell motstrid går reglene her foran bestemmelser i alminnelig regelverk.

De avregnings- og oppgjørmessige sider mellom bankene ved utførelse av Straksbetalinger faller inn under definisjonen av et interbanksystem, jf. Lov om betalingssystemer mv. § 1-1, andre ledd. Interbanksystemet for Straksbetalinger (NICS Real) inngår i NICS. Nærmere bestemmelser om NICS Real er inntatt i «Regler for avregning og oppgjør av transaksjoner som inngår i NICS».

5 Avtale med driftsleverandør for StraksFOI

Bits skal gi valgt driftsleverandør for StraksFOI for Straks 1 i oppdrag å etablere nødvendig kommunikasjon for Straksbetalinger mellom StraksFOI og NICS Real.

6 Bankers plikt til å benytte StraksFOI

Frem til et tidspunkt fastsatt av Bits, har banker som deltar utveksling av Straksbetalinger plikt til å tilknytte seg til StraksFOI for utveksling av Straksbetalinger og til å inngå tilknytningsavtale med driftsleverandøren for StraksFOI. Etter dette tidspunkt kan den enkelte bank velge å sende Straksbetalinger direkte til NICS Real og motta Straksbetalinger direkte fra NICS Real.

Fra et tidspunkt fastsatt av Bits, skal Betalers bank bare sende Straksbetalinger direkte til NICS Real og Betalingsmottakers bank skal bare motta Straksbetalinger direkte fra NICS Real.

7 Betalers banks behandling av Oppdrag om Straksbetaling

7.1 Betalers banks kontroller

Betalers institusjon skal ved mottak av Oppdrag om Straksbetaling, eller dersom institusjonen vil generere en Straksbetaling av eget tiltak, kontrollere om vilkårene for å generere Straksbetalingen foreligger og ta stilling til om oppdraget skal gjennomføres. Med vilkår menes bl.a. at Betalers institusjon skal utføre kontrollhandlinger som fremgår av § 5 i "Alminnelig regelverk om interbanktransaksjoner".

Betalers bank skal registrere tidspunktet for mottak av betalers Oppdrag om Straksbetaling.

Ved mottak av Oppdrag om Straksbetaling, eller Straksbetalinger som Betalers bank av eget tiltak vil gjennomføre som Straksbetaling, skal Betalers bank gjennomføre kontroller og handlinger som følger av «[Regler om omnummerering og omnummeringsregister](#)»

Frem til et tidspunkt fastsatt av Bits skal Betalers bank ikke generere Straksbetaling med kredit kontonummer som er omfattet av en OCR-avtale (KID). Etter dette tidspunktet skal Betalers bank gjennomføre kontroller og handlinger som følger av «[Regler om kontroll av krediteringstransaksjoner og distribusjon av informasjon som grunnlag for slik kontroll](#)», oppdatert med kjennetegn for konti omfattet av en OCR-avtale der Betalingsmottaker aksepterer mottak Straksbetalinger med KID.

Betalers bank kan bare endre kredit kontonummer oppgitt av Betaler dersom dette følger av punkt 9 i «[Regler om omnummerering og omnummeringsregister](#)».

7.2 Annen unik identifikator enn kredit kontonummer¹

Dersom det i melding om straksbetaling ikke angis et kredit kontonummer, men en annen unik identifikator, kan betalers bank, eller dennes medhjelper, gjennom forespørsel til registre for kobling av konto og unik identifikator, få opplyst det kredit kontonummer som betalingsmottaker har knyttet til den unike identifikator.

Følgende gjelder når betalers bank benytter koblingsregistre:

- i. Når betalingsmottakers bank har bekreftet kobling mellom en unik identifikator og kredit kontonummer, er betalingsmottakers bank ansvarlig for riktigheten av koblingen.
- ii. Når betalers bank generer en betaling til en kredit konto basert på at betalers bank har vekslet kredit kontonummeret fra en unik identifikator i eget eller medhjelpers koblingsregister uten at betalingsmottakers bank bekrefter koblingen, påtar betalers bank seg ansvaret for at rett konto benyttes i krediteringen. Alminnelig regelverk om interbanktransaksjoner pkt. 10 gjelder ikke for veksling som medfører kreditering til feil konto etter denne bestemmelsen.

Om betalers bank ikke finner et kredit kontonummer knyttet til den unike identifikatoren kan betalers bank ikke generere en straksbetaling etter bestemmelsene i dette regelverket.

---

¹ Fra et tidspunkt Bits bestemmer vil pkt 7.2 bli erstattet med følgende:

Betalers bank kan gi egne betalerkunder anledning til å innlevere oppdrag om Straksbetaling der Betaler, i stedet for å angi kredit kontonummer, angir en annen unik identifikator som representerer kredit kontonummer.

Ved mottak av oppdrag om Straksbetaling der annen unik identifikator er angitt skal Betalers bank:

- a. Først søke i KAR om Betalingsmottakers institusjon der har lagt inn opplysning om kobling mellom unik identifikator og kontonummer. Om slik opplysning finnes i KAR skal Betalers institusjon benytte dette opplyste kredit kontonummer til å generere en Straksbetaling.
- b. Dersom kobling mellom unik identifikator og kredit kontonummer ikke finnes i KAR, kan Betalers bank søke om kobling finnes i eget register eller i register til Betalers banks medhjelper. Om slik kobling finnes, inntår Betalers bank for riktigheten av koblingen, jf. dog punkt 12, fjerde avsnitt.

Betalers bank skal ikke generere en Straksbetaling dersom Betaler gir Oppdrag om Straksbetaling med annen unik identifikator enn kreditt kontonummer og Betalers bank ikke kan finne kobling til kredit kontonummer.

7.3 Informasjon til Betaler om status på oppdrag om Straksbetaling

Dersom:

- Betalers oppdrag om Straksbetaling ikke gir grunnlag for å generere en Straksbetaling,
- Betalers institusjon ikke har tilstrekkelige avsatt særlig likviditet til å gjennomføre Straksbetalingen, eller
- Betalingsmottakers institusjon avviser gjennomføring av overføringen,

skal Betalers institusjon umiddelbart gi melding til betaler om at Oppdrag om Straksbetaling ikke kan gjennomføres.

Ved mottak av melding fra NICS Real (eventuelt via StraksFOI) om at Straksbetalinger er gjennomført, skal Betalers bank umiddelbart gjøre det mulig for betaler å gjøre seg kjent med at Oppdraget om Straksbetaling er gjennomført.

Betalers banks plikter etter første og andre ledd gjelder ikke dersom Betaler innleverer krediteringsoppdrag som ikke er Oppdrag om Straksbetaling, men Betalers bank av eget tiltak gjennomfører krediteringsoppdraget som en Straksbetaling.

8 Generering av Straksbetaling

Dersom Betalers bank finner at vilkårene for å akseptere et Oppdrag om Straksbetaling er oppfylt, skal Betalers bank umiddelbart generere en Straksbetaling til Betalingsmottakers bank.

Straksbetalingen skal inneholde opplysninger som er nødvendig for at Betalingsmottakers bank skal kunne øke disponibel saldo på Betalingsmottakers konto og opplysninger som betaler i oppdrag om Straksbetaling, har angitt skal gis til Betalingsmottaker.

Straksbetalingen skal minimum inneholde følgende opplysninger:

- a) Overføringsbeløp
- b) Debet kontonummer
- c) Kredit kontonummer
- d) Opplysningen fra betaler til betalingsmottaker om hva betalingen gjelder, såfremt dette er oppgitt i Betalers oppdrag

Dersom Betaler i sitt Oppdrag har oppgitt annen unik identifikator enn kredit kontonummer, jf. pkt. 7.2, skal Betalers bank i Straksbetalingen opplyse den unike identifikator og om koblingen til kredit konto er bekreftet av Betalingsmottakers bank² eller om Betalers bank har funnet koblingen i Betalers banks eget register eller i register til Betalers banks medhjelper.

Fra det tidspunkt NICS Real godskriver transaksjonsbeløpet for en Straksbetaling på Betalingsmottakers banks særskilte likviditet kan Betalers bank ikke stanse Straksbetalingen.

Bits kan fastsette regler om ytterligere opplysninger i Straksbetalinger bl.a. ut fra hensynet til:

- identifikasjon av type kreditoverføring

---

² Fra et tidspunkt fastsatt av Bits vil «.... Bekreftet av Betalingsmottakers bank....» bli erstattet med «... hentet fra KAR...»

- informasjon om tredjepart så fremt Straksbetalingen genereres basert på Oppdrag om Straksbetaling via en tredjepart
- arkivering og gjenfinning
- avregning og oppgjør
- offentlige fastsatte bestemmelser

9 Betalingsmottakers banks behandling av Straksbetaling

Ved mottak av melding om Straksbetaling skal Betalingsmottakers bank umiddelbart akseptere Straksbetalingen eller avvise denne. Slik aksept/avvisning skal Betalingsmottakers bank sende til StraksFOI for formidling til Betalers bank. Fra et tidspunkt fastsett av Bits, kan Betalingsmottakers bank sende slik aksept/avvisning direkte til NICS Real for formidling til Betalers bank. Fra et tidspunkt fastsett av Bits, skal Betalingsmottakers bank sende slik aksept/avvisning direkte til NICS Real for formidling til Betalers bank.

Betalingsmottakers bank skal avvise mottak av Straksbetalingen dersom kredit konto angitt i Straksbetalingen er opphørt eller sperret for krediteringer.

Ved mottak av melding fra StraksFOI eller NICS Real³ om at Straksbetalingen er gjennomført skal Betalingsmottakers bank umiddelbart øke disponibel saldo på Betalingsmottakers konto på en slik måte at Betalingsmottaker straks:

- kan gjøre seg kjent med økningen i disponibel saldo
- få tilgang til opplysninger fra Betaler som angitt i punkt 8 d

10 Plikt til å informere om driftsavbrudd

Den enkelte bank er etter Regler om avregning og oppgjør for transaksjoner som inngår i NICS forpliktet til å besørge skriftlig underretning til driftssted for NICS Real straks det oppstår operasjonelle/driftsmessige problemer som innebærer at banken ikke kan sende eller ta imot transaksjoner til/fra NICS Real /StraksFOI på normal måte. Så snart de operasjonelle/driftsmessige problemer er løst skal banken sørge for at driftssted for NICS Real informeres om at situasjonen er normalisert. Tilsvarende bestemmelser om bankers plikt til å melde om driftsavbrudd er nedfelt i Regler om avregning og oppgjør for transaksjoner som inngår i NICS.

Ved operasjonelle/driftsmessige problemer i StraksFOI eller NICS Real vil driftsstedet varsle bankene, jf. nedfelte driftsmål for hhv StraksFOI og NICS.

11 Motregning. Tap ved insolvens

De fordringsforhold som oppstår mellom Betalers bank og Betalingsmottakers bank som følge av straksbetalinger etter dette regelverk, skal motregnes på multilateral basis. Fordringsforholdet regnes som oppstått fra det tidspunkt NICS Real har godskrevet Betalingsmottakers banks

---

³ Fra et tidspunkt fastsett av Bits

særskilte likviditet for gjennomføring av Straksbetalinger. Transaksjonen betraktes da som lagt inn i NICS Real og verken banker eller tredjeparter kan tilbakekalle transaksjonen.

Dersom det innledes insolvensbehandling av en bank som har avsatt særskilt likviditet i Norges Bank (NBO) for oppgjør av sin nettoposisjon for gjennomførte Straksbetalinger og denne posisjon, helt eller delvis, ikke kan gjøres opp p.g.a. lov, forskrift eller Norges Banks vilkår for kontohold i NBO, skal den posisjon som det ikke kan gis oppgjør for dekkes inn av øvrige deltakere relativt etter det beløp disse banker i egenskap av Betalers bank har formidlet til andre banker gjennom NICS Real kalenderåret før insolvensbehandlingen ble innledet.

Bits skal deretter presentere et krav i fallentbankens administrasjonsbo svarende til det beløp det ikke ble gitt oppgjør for. Eventuell dividende fordeles til bankene relativt til det den enkelte bank ble belastet for ved inndekning av fallentbankens udekkede posisjon etter avsnittet ovenfor.

12 Feilaktig betaling til konto – Tilbakeføring

Hvis det til konto i Betalingsmottakers bank er overført et uriktig beløp eller beløp er overført til uriktig konto, og dette skyldes en teknisk eller menneskelig feil i betalers bank eller dens medhjelper, kan betalers bank rette feilen etter reglene i Alminnelig regelverk om interbanktransaksjoner ved innenlands betalingsformidling Pkt. 10, så langt det passer.

I disse regler regnes driftsstedet for StraksFOI og driftssted for NICS Real som Betalers banks medhjelper.

Retting av slik feil etter første avsnitt skal skje ved at Betalers institusjon, innen tre virkedager etter at feilen ble begått, krever beløpet tilbakebetalt av Betalingsmottakers institusjon. Betalingsmottakers institusjon skal medvirke til retting i tråd med innholdet i bestemmelsene i «Alminnelig regelverk om interbanktransaksjoner ved innenlands betalingsformidling» § 10.

Betalers institusjons adgang til å rette overføring til uriktig konto gjelder ikke dersom uriktig konto skyldes at Betalers institusjon, i de tilfeller betaler i sitt Oppdrag om Straksbetaling angir en annen unik identifikator enn mottakers kontonummer, har koblet til kredit kontonummer basert på andre opplysninger enn det som er bekreftet av betalingsmottakers bank⁴.

13 Interbankgebyr

Interbankgebyrer fastsettes av Bits og skal fremgå av Bestemmelser om interbankgebyrer.

14 Erstatningsansvar og andre reaksjonsformer

Alminnelig regelverk om ansvarsregulering mellom banker ved betalingsformidling kommer til anvendelse ved spørsmål om ileggelse av erstatningsansvar og/eller andre reaksjonsformer ved overtredelse av reglene her.

---

⁴ På tidspunkt fastsatt av Bits vil «...er bekreftet av betalingsmottakers bank» erstattes med «...er registrert i KAR»

15 Konfliktløsning. Tolkning av reglene

Oppstår det tvist mellom banker som omfattes av bestemmelser i dette regelverket om tolkning av bestemmelser, fordeling av ansvar eller ileggelse av andre reaksjonsformer ved overtredelse av disse reglene eller andre regler/retningslinjer/avtaler som regulerer straksbetalinger, kan hver av bankene bringe saken inn for Finans Norges Fagutvalg kontrakt til behandling og avgjørelse.

Nærmere regler for behandling og avgjørelse av saker i Fagutvalg kontrakt følger av Regelverk for tvisteløsning ved fagutvalg kontrakt.

16 Overgangsregler

Bits fastsetter tidspunkt for opphør av «Regler om straksoverføringer» sist endret av Bits 19.12.2017 (Straks 1).

Bits fastsetter tidspunkt for opphør av leveranser fra StraksFOI.

17 Endringer

Bits kan beslutte endringer i disse regler med en måneds varsel til bankene. Bits beslutte endringer med kortere varsel, eventuelt med umiddelbar virkning, dersom slik endringen er påkrevet som følge av pålegg fra offentlig myndighet eller Norges Bank. Tilsvarende gjelder nødvendige endringer i disse regler som følge av at Norges Bank foretar endringer i vilkårene for kontohold i Norges Bank (NBO).

18 Ikrafttredelse

Disse regler trer i kraft 06.01.2020.